

Ani železná opona nás nerozdelila

Pred mnohými rokmi,
za oných čias, sa na nemeckých šľachtických dvoroch
poriadali veľké divadelné predstavenia sprevádzané ohňostrojom,
herci počas neho žonglovali s fakľami, chrľili oheň
a neraz sa im podarilo podpáliť divadlo.

Aby chránili divákov pred ohňom,
postavili medzi scénu a hľadisko ochrannú bariéru,
oponu zo železa.

oooooooooooooooooooo

Omnoho neskôr, počas 1. svetovej vojny bolo moje mesto, De Panne,
jedným z posledných území slobodného, ešte neobsadeného Belgicka.

Preto u nás hľadal útočisko aj belgický kráľovský pár
a keďže sa asi na rok presťahoval do nášho mesta,
De Panne sa stalo hlavným mestom Belgického kráľovstva.

Kráľovná Alžbeta, lebo aj my sme mali kráľovnú Alžbetu,
poznala vďaka svojmu nemeckému pôvodu
spomínaný príbeh s divadelnou scénou a železnou oponou.

Cítila sa odtrhnutá od svojej domoviny,
ktorá sa stala pre domovinu jej manžela nepriateľskou krajinou.

Cítiac izolovanosť a osamotenosť vyriekla slová, ktoré vošli do dejín.

Povedala, že sa cíti ako v nemeckom divadle,
oddelená od svojej krajiny „železnou oponou“.

Len málo ľudí vie, že za slovné spojenie „železná opona“
vďačíme belgickej kráľovnej žijúcej v tom čase v De Panne;
ktoré v druhej polovici 20. stor. dominovalo dejinám Európy.

oooooooooooooooooooo

V r. 1945 som nemal ani rok,
to som ešte nariekal z plného hrdla vo svojej kolíske.
Myslím že asi preto, že sa na inom konci Európy diali zlé veci.
V tom čase na opačnom konci Európy, fajčiac cigaru,

sedel vo svojom kolieskovom kresle Winston Churchill,
vedľa neho Theodore Roosevelt a Jozef Visarionovič Džugašvili,
ktorý zmenil svoje gruzínske meno na oceľ evokujúce meno Stalin.

Títo traja muži počas stretnutia na ukrajinskom Kryme, na Jalte rozhodli o osude Európy,
keď neuveriteľne flegmaticky nakreslili hrubú čiaru
naprieč mapou Európy.

Od Štetína pri Baltickom mori až po Triest na Jadrane
spustili „železnú oponu“.

A Vás i nás tak na celé desaťročia
zaradili do znepríatelených táborov
a odsúdili nás na štyri dekády „studenej vojny“.

Na východe sa „spájali proletári všetkých krajín“
a moc bola v rukách ľudu
a komu sa to nepáčilo, mohol sa „presťahovať“ do Leopoldova
alebo na biele pláne severnej Ázie.

Naša propaganda vás vykresľovala ako ľud žijúci
pod vládou diktátorov, v totalitarizme a falši,
ľud, ktorý mal prísne zakázané prekročiť hranicu,
a pozrieť sa na svet za *železnou oponou*

A na západe
sme sa stali kapitalistami
homo homini lupus,
človek človeku vlkom, hľadajúci vlastný prospech.

A Vaša propaganda popisovala nás ako:
nehumánných vykorisťovateľov bažiacich po peniazoch,
nespoľahlivých partnerov a vydieračov.

Vaše rakety boli nasmerované na nás
a naše na vás.

Vaša opona bola strážená tisíckami vojakov
a nikto sa nemohol pozrieť na to,
ako vyzerá realita na tej druhej strane.

oooooooooooooooooooo

V r. 1989 ľudia z môjho mesta
urobili veľkú chybu,
zvolili za primátora mňa.

V tom čase som bol pozvaný
prekročiť neprekročiteľnú hranicu *železnej opony*.
Dostal som sa na oficiálnu návštevu nášho partnerského mesta vo východnej Európe.
Bola to výnimočná výnimka.

Pre mňa to zároveň bola chuť zakázaného ovocia,
možnosť pozrieť sa na život za tou neprekročiteľnou hranicou,
bolo to trochu ako návšteva u mimozemšťanov, žijúcich na tej druhej strane.

Moje najhoršie predstavy sa stali skutočnosťou:

Na hranici na nás už čakali,
pohraničná stráž, strážne veže,
kalašníky v rukách, a drôtené pletivo –
žeby vyrobené v Drôtovni?

Colník na mňa štekavo prehovoril,
kývol cez okienko veľké 10x10 centimetrov
a do ruky mi strčil formulár, z ktorého som nerozumel ani slovo.

oooooooooooooooooooo

V Bratislave som zašiel na toaletu a pani pri dverách mi položila
neuveriteľnú otázku, koľko papierov potrebujem.
Hnačka zrejme bola drahšia záležitosť než zápcha.

Nemal som peniaze, aby som jej zaplatil
a tak som jej dal jednu nemeckú marku.
Nechala sa skorumpovať
a na oplátku som od nej dostal celý kotúčik toaletného papiera
tak tenkého, že bolo treba dávať pozor, aby cezeň neprešli prsty.

Najťažší kultúrny šok som však zažil až po príchode do Hlohovca,
mesta ruží.
Očakával som, že tu stretnem ženy bosorky a barbarských chlapov
ako tvrdili západné médiá.

Nechcel som veriť vlastným očiam:
Neboli to „bosorky“ ale elegantné dámy,
krásne a milé,
zvodné a usmievavé,
univerzálne známe ako najmilšie dievčatá na svete.

A tí „barbarskí chlapi“
boli v skutočnosti ozajstní gentlemani,
neuveriteľne zdvorilí a vzdelaní,
energickí a múdri, profesionálni a milí.

oooooooooooooooooooo

Šošovicová polievka, v mojich predstavách každodenné jedlo zajatcov
v sibírskych pracovných táboroch,
sa ukázalo ako gastronomický zážitok,
servírovaný v útulnom byte Jána Tassyho,
pripravený kuchárkou, pani Martou.

Všetci ľudia,
ktorých sme stretli,
boli milí a príjemní a
kamkoľvek sme sa pohli,
stretali sme sa s usmievavými tvármi,
láskavosťou a priateľstvom.

Hranice sa otvorili (ako zlatá brána)
a Vy ste nám ukázali Vaše hory,
Vašu prírodu,
hrady a chrámy,
Vaše kúpele a mestá.

oooooooooooooooooooo

A tak sme videli Vašu vraj „ateistickú krajinu“
s plnými kostolmi ,
ukázali ste nám Vaše dedičstvo a folklór,
všetky tie hodnoty,
ktoré sme my na západe už stratili.

A domov, do nášho chladného sveta kapitalizmu,
sme sa vrátili
s neuveriteľnými zážitkami a historkami
o pohostinnosti a priateľstve.

oooooooooooooooooooo

Dnes slávime
30-te výročie tohto priateľstva,
30 rokov vzájomných kontaktov medzi dvoma úplne
odlišnými komunitami na opačných koncoch Európy,
z ktorých sa stali priatelia.

Nezabúdame, že sa to všetko začalo
spomienkovou slávnosťou
na slovenských vojakov,
ktorí zahynuli v našom regióne bojujúc
za ideály a slobodu.

Prešli roky a Slováci prišli do Flámska
a Belgičania prišli na Slovensko
a za 30 rokov výmen
sa zrodili pretrvávajúce kontakty a priateľstvá.

oooooooooooooooooooo

Žiarlim na Vás,
že ste to boli Vy,
kto sa chopil iniciatívy a pripravili ste túto výstavu.
Gratulujem Vám v mene viceprimátora nášho mesta.

Vážený pán primátor, milí priatelia,
sme Vám veľmi vďační za pozvanie
a za dni strávené s Vami.
Chceli by sme prispieť k Vašej iniciatíve
a odovzdať Vám dar pre občanov Hlohovca.

Nech Vám tento dar, pán primátor,
ďalších 30 rokov pripomína,
že nás spája zväzok
nezlomného priateľstva a pohostinnosti

našich ľudí z De Panne a Hlohovca
a nech Vám pripomína, že to železo zo železnej opony
bolo pretavené do železnej reťaze,
ktorá nás bude navždy spájať.

Johan Degrieck, 24.6.2011
preklad: Katarína Psicová

Opatrne prosím,
naše priateľstvo vydrží všetko,
ale tento dar je predsa len veľmi krehký ...